

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

Resum executiu

Títol: UNA CRÍTICA A L'AUTENTICITAT.
L'AUTENTICITAT EN POLÍTICA A TRAVÉS D'ISABEL DÍAZ AYUSO.

Un abordatge sociològic al voltant de l'autenticitat com una eina central dins el discurs populista de la dreta madrilenya i espanyola.

Autor: Luis Borràs Llopis, 1562525

Tutora: Esperanza Bielsa – Departament de Sociologia

Data: 17/05/2024

Doble Grau en Ciències Polítiques i Gestió Pública I Sociologia

La creixent fragmentació de les trajectòries vitals en l'era neoliberal i globalitzada en la que vivim ha generat un debat identitari, destacant les identitats individuals sobre les col·lectives provocant la necessitat de buscar punts de sutura que ens connecten amb la resta. Aquest context ha donat lloc a la proliferació de líders i discursos populistes, especialment aquells de caràcter nacionalista i emocional, que davant l'evident manca de projecte polític recorren sovint a altres eines polítiques per sustentar-se en el poder. Així doncs, el paper de l'autenticitat en la política, especialment en la dreta espanyola representada per Isabel Díaz Ayuso – també esmentada com IDA a partir d'ara – , emergeix com un tema de rellevància per a les ciències polítiques o la sociologia. Aquest treball, doncs, analitza com l'autenticitat és un element central del discurs populista de Díaz Ayuso amb el qual defensa valors tradicionals espanyols i madrilenys en oposició a una suposada "dictadura progre". La investigació es centrarà en l'anàlisi del seu discurs als mitjans de comunicació i a les xarxes socials per comprendre el paper de l'autenticitat en la seva estratègia política formulant la següent pregunta: *és l'autenticitat una eina rellevant en el discurs populista d'Isabel Díaz Ayuso?*

La teoria acadèmica parla de l'autenticitat suportada en base a tres potes clau que esdevenen centrals en la construcció del concepte: originalitat a través de la apropiació; fiabilitat a través del discurs; i espontraneïtat a través dels mitjans o canals de comunicació. Per l'altra banda és important assenyalar que IDA representa a una dreta radical populista amb tints neofeixistes, però no podem parlar d'un neofeixisme clar. Així doncs això la serveis per concentrar el vot i combatre el seu principal rival polític: VOX.

L'estudi, doncs s'ha encaminat per un model d'anàlisi de caràcter qualitatiu – amb certs criteris quantitatius – fonamentat, principalment, a través de l'anàlisi documental d'entrevistes, declaracions publicades i tweets del perfil oficial d'IDA a l'app X. Les principals variables a relacionar es classificaran en una taula de tres nivells on s'hi troben els conceptes teòrics que es desprenen directament del marc teòric. El dos principals conceptes son "autenticitat" i "populisme" i, d'aquest primer nivell, se'n desprendran les diferents dimensions. Finalment, es troben els indicadors que donen mostra al detall sobre si es pot comprovar la hipòtesi principal. La selecció dels documents analitzats ha estat diversa en quant a mitjans – entrevista de ràdio, emissions per periòdics o televisions, i tweets al seu compte oficial – i acotada temporalment a la campanya electoral madrilenya del 2021, en ple sorgiment del seu discurs "antisanchista".

En els diferents documents que s'han analitzat, s'observa que el discurs d'IDA recau en **cinc punts centrals d'articulació** que es poden descriure com: (1) l'apropiació del nacionalisme espanyol a través d'una apel·lació constant a la *pathos*; (2) una referència persistent als *outsiders* i a la unificació del poble baix la concepció "ser madrileny" que es tradueixen en nacionalisme cultural madrileny; (3) l'anticomunisme és l'element central que fa servir per confrontar verticalment amb el govern central i vendre el seu ideari liberal-individualista; (4) el parlar simple i els costums lingüístics d'Isabel Díaz Ayuso suposen un missatge buit de contingut; i (5) l'espectacularització de la seua vida política deriva en l'apropiació de les institucions. A més, la líder madrilenya exposa de manera constant **dos falsos dilemes** sobre els quals gira tot el seu argumentari: la disjuntiva "Isabel Díaz Ayuso o Pedro Sánchez" i la disjuntiva "comunisme o llibertat".

Després d'aquesta anàlisi documental que combina una tècnica eminentment qualitativa i amb elements quantitatius, la resposta és clarament afirmativa, confirmant la hipòtesi central sobre la seva autenticitat en política. Es comprava com Ayuso escenifica aquesta autenticitat a través del seu discurs, apropiant-se del nacionalisme i del poble per presentar-se com una alternativa a l'esquerra. S'expliquen els elements clau de l'autenticitat dins el seu discurs populista incloent-hi les concepcions de poble i les referències neofeixistes. Es reflexiona sobre els actors que fonamenten aquesta construcció d'autenticitat, destacant Ayuso i el govern central – especialment Pedro Sánchez – i on el Partit Popular és qui acaba beneficiat, ja que Ayuso ha aconseguit capturar els vots de VOX sense perdre el centre-dreta espanyol, fins i tot desplaçant a Pablo Casado com a líder nacional.